

Для крупного машиностроительного предприятия с длительным циклом производства продукции система формирования прибыли, введенная в связи с переходом на национальные стандарты отчетности, позволяет более объективно оценить результаты хозяйственной деятельности, т. к. не происходит накопления в себестоимости готовой продукции и незавершенном производстве расходов текущего периода, перечисленных выше. Таким образом, расчет финансового результата в краткосрочном периоде принимает более объективное значение, а расчет финансового результата показывает сильные и слабые стороны предприятия, являясь важным инструментом контроля и управления.

В. Озеран, канд. экон. наук, доц.
Львівська комерційна академія

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СПОЖИВЧІЙ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

Формування ринкових відносин, поява різних форм власності у виробництві, обміні та споживанні вносять істотні зміни у систему управління мікроекономікою та її функцій, зокрема бухгалтерського обліку. Розвиток зовнішньоекономічних відносин суб'єктів господарювання, інтеграція економіки України у світову співдружність зумовлюють додаткові вимоги до реформування бухгалтерського обліку відповідно до міжнародної практики. Саме з 1 січня 2000 року набув чинності Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та ряд Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які в своїй основі відповідають міжнародним стандартам. У зв'язку з цим постає нагальна потреба розробки фахівцями нової методики бухгалтерського обліку з урахуванням організаційно-технологічних особливостей галузей економіки. Таке саме завдання стоїть перед бухгалтерською службою системи споживчої кооперації України.

Для забезпечення життєздатності системи споживчої кооперації та її збереження необхідно докорінно змінити форми та методи управління підприємствами, організаціями та окремими галузями. Інформаційною основою управління повинен стати бухгалтерський облік як «мова бізнесу».

До цього часу бухгалтерський облік у споживчій кооперації продовжує традиції, які були започатковані ще у 50-х роках, а саме: незмінною залишається книжково-журнальна форма бухгалтерського обліку, яка на початку 90-х років у незначній кількості підприємств та організацій була замінена на журнально-ордерну, практично відсутнє методологічне забезпечення бухгалтерського обліку у розрізі галузей діяльності споживчої кооперації, яке б відповідало вимогам Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку; незадовільно впроваджується автоматизація бухгалтерського обліку з використанням сучасних пакетів прикладних програм; майже припинилося підвищення кваліфікації працівників бухгалтерських служб через брак необхідних коштів. Ці та інші проблеми необхідно якнайшвидше вирішувати. Тому заходи, спрямовані на вдосконалення методології та організації бухгалтерського обліку і звітності в системі Укоопспілки, які були затверджені постановою третіх зборів Ради Укоопспілки шістнадцятого скликання ще 15 березня 1995 року, і сьогодні залишаються актуальними.

Слід відзначити і позитивні зрушення у вирішенні поставлених питань. Так, затверджені правлінням Укоопспілки і діють: Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків у підприємствах і організаціях споживчої кооперації; Положення про порядок проведення ревізій фінансово-господарської діяльності в організаціях, підприємствах та установах споживчої кооперації України; Положення про особливості організації безготівкових розрахунків у господарському обороті споживчої кооперації України; Положення про головного бухгалтера; Положення про розмежування та закріплення власності у системі споживчої кооперації України.

У березні—квітні 2000 року викладачами Львівської комерційної академії та Полтавського кооперативного інституту для працівників бухгалтерських служб підприємств та організацій споживчої кооперації України були прочитані курси лекцій з концептуальних основ реформування бухгалтерського обліку у споживчій кооперації та методики складання нової фінансової звітності. У вересні 2000 року у Львівській комерційній академії була проведена курсова перепідготовка з організації та методології бухгалтерського обліку у споживчій кооперації за національними положеннями (стандартами) головних бухгалтерів облспоживспілок та завідувачів циклових комісій кооперативних навчальних закладів.

Кафедрою бухгалтерського обліку Львівської комерційної академії розроблена Інструкція про застосування книжково-журнальної форми бухгалтерського обліку в організаціях і підприємствах споживчої кооперації, яка друкується у діловому випуску «Вістей» Центральної спілки споживчих товариств України для ознайомлення з нею практичних працівників системи та широкого обговорення.

Виникає логічне запитання: чи доцільно займатися розробкою згаданої Інструкції за умов широкого впровадження сучасних комп'ютерних технологій? На мій погляд, варто, оскільки значна кількість кооперативних організацій і новостворених підприємств через брак коштів ще довго не зможуть придбати сучасну комп'ютерну техніку та відповідні пакети прикладних програм для ведення бухгалтерського обліку. У перспективі ж — перехід на машинно орієнтовану форму бухгалтерського обліку.

Суттєвим резервом для підготовки необхідних практиці методичних документів можуть стати розробки аспірантів та здобувачів Львівської комерційної академії і Полтавського кооперативного інституту, які працювали та продовжують працювати над дисертаційними роботами у різних галузях діяльності споживчої кооперації. Це — гуртова та роздрібна торгівля, громадське харчування, заготівлі, хлібопекарна, консервна, пиво-безалкогольна, м'ясопереробна промисловість, виробництво будівельних матеріалів і товарів народного споживання, підрядні будівельні організації, автотранспорт, ринки, соціально-культурна сфера тощо. На порядку денному питання про підготовку до видання положення з бухгалтерського обліку у споживчій кооперації України.

Значна кількість організацій та підприємств споживчої кооперації несуть великі збитки через надзвичайно складну систему оподаткування. В результаті — економічні санкції (штрафи, пеня). Навіть досить кваліфіковані головні бухгалтери не в змозі цього уникнути. Тому було б доцільно організувати більш широку обов'язкову перепідготовку бухгалтерських кадрів системи Укоопспілки з питань системи оподаткування, податкового та бухгалтерського обліку відповідно до вимог Національних положень (стандартів) та нового Плану рахунків.

Досить актуальним залишається питання фінансової та статистичної звітності і використання відображеної в ній інформації не тільки для народногосподарських потреб, але й для навчальних цілей у кооперативних навчальних закладах (вузах, коледжах, технікумах). Згідно з чинним законодавством споживча кооперація не має права вносити зміни і доповнення до фінансової звіт-

ності, але примітки до фінансових звітів можуть зіграти позитивну роль у зборі додаткової інформації про діяльність підприємств та організацій, яку можна використати для поглибленого економічного аналізу, прогнозування діяльності, наукових і навчальних цілей.

Без сумніву, бухгалтерський облік потребує реформування відповідно до нових соціально-економічних умов розвитку системи споживчої кооперації. Необхідно взяти те корисне із зарубіжного досвіду, чого бракує вітчизняній системі бухгалтерського обліку, вивчити і визначити місце застосування цього досвіду.